

Cuprins analitic

Cuvânt-înainte la ediția românească	5
Prefață	11

Introducere

0.1. Evoluția Triodului	17
a. Etapele formării ciclului Triodului (19) — b. Evoluția imnografiei Triodului (22): 1. Redacția palestiniană (22); 2. Redacția constantinopolitană studiată (24); 3. Redacția constantinopolitană nestudiată (25); c. Sistematizarea finală (26)	
0.2. Triodul și tema celui de-al „doilea Botez”	28
Adaptarea vechii pregătiri în vederea Botezului (29) — Căința și monahismul ca al „doilea Botez” (31) — Ciclul liturgic mobil și cele trei trepte ale vieții duhovnicești (33)	

Partea I

Cădere și ridicare

Temele majore ale imnografiei Triodului

I.1. Antropologia Triodului	37
Chemarea și demnitatea originară a lui Adam (37) — Căderea (38) — Trecerea conștiință de la ipostasă la natură și identificarea cu Adam (41) — Conștiințizarea păcatului (42) — Modele scripturistice (44)	
I.2. Eshatologie și gândul la moarte	46
Descrierile Judecății, anticipare a sfârșitului prin gândul la moarte (46) — Condiții ale intensității duhovnicești (49) — Notă despre antinomia dreptate — milă (51)	

I.3. Smerenia	54
Smerenie și mândrie la începutul Triodului (54) — Smerenia, temei al vieții duhovnicești (55) — Smerenia, cunoaștere de sine și cunoaștere a lui Dumnezeu (56) — Vameșul și fariseul în Triod (la începutul Triodului și în Săptămâna a IV-a) (58) — Smerenia cea mai înaltă: imitarea smereniei lui Hristos (60)	
I.4. Pocăința	62
Centralitatea pocăinței în Triod (62) — Etapele întoarcerii la Dumnezeu (conștientizare, întoarcere la sine, mărturisire, iertare) (63) — Fiul risipitor (67) — Teologia pocăinței (<i>tropos</i> -ul căinței, virtute divino-umană, har și sinergie) (69) — Modele de pocăință (71)	
I.5. Străpungerea inimii	73
Căință – plâns – străpungerea inimii (73) — Necesitatea unei străpungeri neîncetate (74) — Temei hristologic și biblic (74) — Lacrimile, participare a trupului la căință (75) — Lacrimile și al „doilea Botez” (76) — Două feluri de lacrimi (77) — Darul lacrimilor în Triod (78)	
Concluzia Părții I	80

Partea a II-a
Căile restaurării: asceza și rugăciunea
Studiul *Typikon*-ului

A. Postul și înfrânarea

II.A.1. Asceză și cult	85
II.A.2. Înfrânarea	87
II.A.3. Postul	92
Căderea, ruptură a postului (92) — Postul, întoarcere în rai (93) — Postul, restaurarea firii (94) — Post și pocăință (94) — Post și sinergie (95) — Post și contemplație (95) — Postul, ospăț mistic (95) — Modele scripturistice (96) — Dimensiunea hristologică a postului (98)	
II.A.4. „Legea postului”	100
Postul euharistic și postul ascetic (100) — a. Aspectul cantitativ al postului (102) — b. Aspectul calitativ al postului (105) — c. Sistemul dezlegărilor (107)	
II.A.5. „Postul duhovnicesc”	110
Postul și iubirea (110) — Postul și milostenia (111) — Postul de la rău (113)	

B. Dimensiunea ascetică a slujbelor Postului Mare

Introducere	115
II.B.1. Caracteristicile formale ale timpului în slujbele Postului Mare	117
a. Lungimea slujbelor (icoană a rugăciunii neîncetate – valoarea pedagogică) (117) — b. Repetițiile (adaptarea simbolismului cercului – trecerea de la multiplicitate la unitate – valoarea pedagogică) (119) — c. Sensul ciclului zilnic (sens festiv și pascal: noapte/zi – sens penitențial: zi/noapte – Paștele și răsturnarea polilor – combinarea celor două mișcări în Triod) (121)	
II.B.2. Metaniile	125
Metaniile în tradiția monahală (125) — Metaniile și rugăciunea trupească (125) — Simbolismul metaniilor și locul lor în Triod (126) — Distribuirea metaniilor în cadrul slujbelor (127)	
II.B.3. Rugăciunea Sfântului Efreem	129
Istoricul rugăciunii (130) — Analiza cererilor (130) — Risipire și isihie / flecăreală și tăcere (131) — „Integritate duhovnicească” și smerenie (135) — Răbdare – iubire (136) — Nejudicare (138)	
II.B.4. Sistemul lecturilor	141
II.B.4.1. Lecturile biblice:	141
a. Sensul lecturilor scripturistice în spiritualitatea Triodului (141) — b. Originea și locul sistemului lecturilor Triodului în ciclul liturgic mobil (sens pascal și baptismal) (143) — c. Psalmii (147) — d. Lecturile din Vechiul Testament: cărțile istorice (<i>Facerea și Ieșirea</i>), profetice (<i>Isaia și Iezechiel</i>) și sapiențiale (<i>Proverbele și Iov</i>) (149) — e. Lecturile din Noul Testament (153)	
II.B.4.2. Lecturile patristice	157
a. Lecturile curente (159) — b. Lecturile festive (164)	
II.B.5. Formele și funcțiile slujbelor din timpul Postului Mare	171
II.B.5.1. Miezonoaptea	171
II.B.5.2. Utrenia	175
Trecere de la întuneric la lumină (175) — Ora săvârșirii (177) — Introducere (177) — Hexapsalmul (178) — „Aliluia” (180) — Psalmodia (182) — Canonul (184) — „Laudele” (189) — Concedierea (191)	
II.B.5.3. Ceasurile	192
Caracterul general al Ceasurilor în Postul Mare (193) — Structura fixă a Ceasurilor (194) — Ceasul I (196) — Ceasul al III-lea, Ceasul al VI-lea, Ceasul al III-VI-lea (197) — Ceasul al IX-lea și Tipica (200) — Mijloceasurile (204)	

II.B.5.4. Vecernia și Liturghia Darurilor mai înainte sfințite . . .	205
Originea și semnificația slujbei de seară (205) — Postul Mare, perioadă aliturgică, și Liturghia Darurilor mai înainte sfințite (208) — Slujba luminii (216) — Săvârșirea Liturghiei Darurilor mai înainte sfințite (218) — Concedierea (221)	
II.B.5.5. Pavecernița Mare	223
Originile Pavecerniței (223) — Pavecernița și rugăciunea neîncetată (224) — <i>Apodeipnon</i> și <i>Pannychis</i> (227) — Săvârșirea Pavecerniței Mari (229) — Slujba Iertării (236) — Modificări în săvârșirea Pavecerniței (Canonul Mare în Săptămâna I, Acatistul de vineri seara) (237)	
II.B.6. Mijlocirea sfinților și comemorările ciclului fix	240
1. Sărbătorile fixe în timpul Postului Mare: incidente și transferări – articularea ciclului fix cu cel mobil (240) — 2. Mucenicii (243) — 3. Comemorările ciclului săptămânal: Apostolii (245) — 4. Maica Domnului și mijlocirea ei (246) — 5. Buna Vestire (teologia praznicului – probleme tipiconale: incidența praznicului cu Postul Mare și Săptămâna Mare) (248)	
Concluzia Părții a II-a	256

Partea a III-a Structura Triodului

III.1. Reprezentarea timpului în Triod și simbolismul numerelor . . .	261
a. Paștele și „răsturnarea polilor” (261) — b. Sensul ciclului săptămânal (262) — c. Triod și Penticostar, analogie și continuitate (263) — d. Numărul 7 (267) — e. Problema săptămânii a opta (268) — f. Numărul 40 (271) — g. Zeciuala anului (276) — h. Timpul privilegiat (279) — i. Punctarea timpului (281) — j. Planul de organizare formală a Triodului (285)	
III.2. Perioada pregătitoare	289
a. Determinarea istorică a structurii perioadei pregătitoare (289) — b. Duminica Vameșului și Fariseului (293) — c. Duminica Fiului Risipitor (296) — d. Sâmbăta Morților (297) — e. Duminica Lăsatului de carne sau a Înfricoșatei Judecăți (300) — f. Săptămâna Lăsatului de brânză (302) — g. Sâmbăta Asceților (307) — h. Duminica Lăsatului de brânză sau a Izgonirii din Rai (309) — i. Deschiderea Postului Mare (312)	
III.3. Prima parte a Postului Mare	315
a. Săptămâna I (315) — b. Săptămâna Sfântului Teodor sau a colivelor (318) — c. Duminica Ortodoxiei (320) — d. Săptămâna a II-a (324) — e. Duminica Sfântului Grigorie Palama (326) — f. Săptămâna a III-a (329)	

III.4. Praznicul Crucii și simbolismul centrului	332
a. Prăznuirea Crucii (332) — b. Venerarea Crucii și punctarea timpului (pregătirea pentru Paște, înjumătățirea postului) (334) — c. Crucea cosmologică (342) — d. Răstignirea duhovnicească și cele două aspecte ale „vieții în Hristos” ca temei al distincției între Postul Mare și Săptămâna Mare (346)	
III.5. Partea a doua a Postului Mare	350
a. Duminicile Sfinților Ioan Scărarul și Maria Egipteanca (350) — b. Săptămâna a V-a (356) — c. Canonul Mare al Sfântului Andrei Cretanul (358) — d. Acatistul (363) — e. Săptămâna a VI-a și încheierea Postului Mare (369)	
Concluzie: Caracterul mistagogic al timpului liturgic	378

*

Prescurtări și sigle	383
Note	387
Bibliografie	529
1. Izvoare (529) — 2. Bibliografii (531) — 3. Studii despre Triod și Postul Mare (531) — 4. Studii despre Săptămâna Mare (534) — 5. Studii despre Paște și Penticostar (535) — 6. Studii despre cultul ortodox (537)	